

[TÜRKİYE \(http://www.radikal.com.tr/turkiye/\)](http://www.radikal.com.tr/turkiye/)
[EKONOMİ \(http://www.radikal.com.tr/ekonomi/\)](http://www.radikal.com.tr/ekonomi/)
[DÜNYA \(http://www.radikal.com.tr/dunya/\)](http://www.radikal.com.tr/dunya/)
[SPOR \(http://www.radikal.com.tr/spor/\)](http://www.radikal.com.tr/spor/)
[HAYAT \(http://www.radikal.com.tr/hayat/\)](http://www.radikal.com.tr/hayat/)
[YAZARLAR \(http://www.radikal.com.tr/yazarlar/\)](http://www.radikal.com.tr/yazarlar/)
[RADİKALİST \(http://www.radikal.com.tr/radikalist/\)](http://www.radikal.com.tr/radikalist/)
[OTOMOTİV \(http://www.radikal.com.tr/otomotiv/\)](http://www.radikal.com.tr/otomotiv/)
[KÜLTÜR SANAT \(http://www.radikal.com.tr/kultur/\)](http://www.radikal.com.tr/kultur/)
[GUSTO \(http://www.radikal.com.tr/gusto/\)](http://www.radikal.com.tr/gusto/)
[ÖZEL](#)
[Radikal.com.tr \(http://www.radikal.com.tr/\)](http://www.radikal.com.tr/) >
[Yazarlar \(http://www.radikal.com.tr/yazarlar/\)](http://www.radikal.com.tr/yazarlar/) >

[Radikal Hayat\(http://www.radikal.com.tr/yazarlar/hayat/\)](http://www.radikal.com.tr/yazarlar/hayat/) > Her yer mahşer, her yer karanlık...

FATİH ÖZGÜVEN

Tüm Yazıları (/arama/yazar=fatih_ozguven&siralama=tarihe_gore_azalan/)

(mailto:)

Her yer mahşer, her yer karanlık...

01/03/2014 | A+ A-

Murat Morova'nın Galeri Nev'deki sergisi, 116 yıl sonra dekadan zevki yeniden gündeme getiriyor. Marc Quinn sergisi ise zamanımız üzerine düşünmek için tek yolun Barok olup olmadığını sorguluyor.

Dekadan edebiyatın el kitabı 'Au Rebours/Tersine'nin yazarı J. K. Huysmans, La Bievre Nehri üzerine yazdığı 1898 tarihli denemede, endüstriyel atıklarla kirlenmeye başlayan Paris yakınlarındaki küçük nehirde can çekişen bir ırmak perisinin izdiraplarını neredeyse

sadistçe bir ayrıntı zevkiyle tasvir etmiş. Irmak perileri ve benzer mitolojik figürler dekadan yazarların sevdiği yaratıklardır; diş, savunmasız, trajik... Onları endüstriyel kirlenme gibi bir fenomente yanyana getirmek o zamanlar kuşkusuz yeni, hınzırca bir buluştu. 2014'te endüstriyel kirlenme ve ırmak perilerinin başına gelenlerden böyle katıksız, dekadan bir tasvir zevki almak ne kadar mümkün, tartışılır. Ama imkansız da değil, en azından başka açıdan bakarak; Murat Morova'nın Galeri Nev'deki sergisi 'Nature-Morte'daki 'sanki' endüstriyel atıklardan oluşan, çamur, balgam, kusmuk vb. hissi veren kaideler üzerine oturtulmuş, tehlikede olan hayvancıklardan oluşan yerleşirme 116 yıl sonra aynı konuyu ele alıyor. Plastik ya da porselen hayvan figürleri, ikinci bakışta fazlasıyla 'kendi kendilerini hatırlatmak', yani oyuncak/biblo olduklarını düşündürmek hasebiyle etkiyi azaltıyorlarsa da kaideler vahşi, kirliliği ve güzel. Morova'nın fiziksel çevre ve hayvanlara yönelik ilgisizliği mizahi ve dokunaklıdır. Kutsal kitaplardaki hikâyeyi tersyüz eden bir fotoğrafa müdahale işinde, arsaya bağlanmış bir kurbanlık koça Cebraül su 'indirir'; küçük bir pet şişe.

Bu sergide asıl yerini bulansa Morova'nın başka bir petrol türevine, katrana olan ilgisi. Bir önceki sergisinde boya malzemesi olarak katran kullanmak suretiyle kutsal kitap sahneleri ya da peyzajlar resmetmişti. Güncel fiziksel çevreden de öğeler (elektrik direkleri, gaz depoları vb.) eklediği bu manzaralardan bir yenisi, hatırlatma mahiyetinde ziyaretçiyi yeni serginin girişinde karşılıyor. Ama sergide Morova'nın gene katran kullanarak yeni yaptığı desenler, baktığımız mesafeye göre büyük amorf lekeleri, Uzakdoğu desenlerini ya da Huysmans'ın çağdaşı simbolist ressam Odilon Redon'u hatırlatan büyük desenler çok etkileyici. Bunlarda Huysmans'ın ırmak perisinin uzak ya da yakın akrabaları, hayvanlar ya da yaratıklar, çoklu gözleri, zar kanatları, figürün sınırında duran, baktıkça geri kaçan ya da öne çıkan 'mahlukat halleri'yle seyirciyi bakıyorlar. Katran, onun kâğıtta bıraktığı lekeler ve ek malzemeye olmuşlar, bir 'mini kıyamet' ya da 'yaradılış çamuru' etkisi yaratıyorlar; mahşeri, kadim konuları seven Morova'nın ilgisinin en ince örnekleri. Rönesans'tan beri aynı türden objeleri bir arada sergileme ilkesine dayalı bir ölüdoğa çabası olan 'cabinet de curiosite'leri, ilginç eşya kutularını andıran bir kutu da zarif, kuşlu bir ağaç da var Ölü ve Ölmekte Olan Doğa ile ilgilenen bu sergide, ama onlar biraz dekoratifler.

Mahşerin devi

Bugünlerde mahşeri manzaralara fazlasıyla sahne olan İstiklal Caddesi'nde biraz yürüyüp Arter'e giderseniz, mahşerin mini'siyle hiç işi olmayan bir sanatçının işleriyle karşılaşacaksınız. Marc Quinn'in çoğu dev boyutlardaki işleri beden

(içi ve dışı) doğal formlar, yeni kentsel kahramanlar, çağdaş freakilere kaptıyorken, kızıl gümbatınlar, vesil

Politika (http://www.radikal.com.tr/politika/)

(http://www.radikal.com.tr/politika/bakan-bozkiridan-cok-onemli-pasaport-aciklamasi-1536759)

Bakan Bozkır'dan çok önemli pasaport açıklaması

(http://www.radikal.com.tr/politika/bakan-bozkiridan-cok-onemli-pasaport-aciklamasi-1536759)

Ekonomi (http://www.radikal.com.tr/ekonomi/)

(http://www.radikal.com.tr/ekonomi/merkez-bankasından-faiz-hamlesi-1535460)

Merkez Bankası'ndan faiz hamlesi

(http://www.radikal.com.tr/ekonomi/merkez-bankasından-faiz-hamlesi-1535460)

Dünya (http://www.radikal.com.tr/dunya/)

(http://www.radikal.com.tr/dunya/brüksel-saldirisinin-ucuncu-supheli-serbest-birakildi-1537290)

Brüksel saldırısının üçüncü şüpheli serbest bırakıldı

(http://www.radikal.com.tr/dunya/brüksel-saldirisinin-ucuncu-supheli-serbest-birakildi-1537290)

Spor (http://www.radikal.com.tr/spor/)

fırtına bulutları vb. bir sürü konuyla spektaküler biçimde ilgileniyor. Bir süre sonra serginin oluşturduğu mahşeri kasırganın iriliği insanı toplamda belli bir kayıtsızlığa sürüklüyor, işlerin yanında hatıra resmi çektiren ziyaretçilerin Disneyland tipi hayranlığı anlaşılır oluyor. Serginin adı Goya'nın 'Aklın Uykusu Canavarlar

Doğurur' gravürüne gönderme; aklın uykusunun doğurduğu canavarlar, dünyanın mahşeri manzaraları mı yoksa bunları yorumlayan işlerdeki iddialı ölçek mi, kendinizi bunu düşünürken buluyorsunuz. Quinn'in kendi kanını kullanarak yaptığı bir otoportre/büst, sansasyonel olma konusunda çekincesi olmayan bu serginin şatafatından etkilenmeye hazır seyirciye, bu mahşeri planın bütününde 'şeytani bir çılgınlık' olarak görünebilir. Halbuki onun çaprazında duran 'Zurbaran Tarzında Otoportre', belki de serginin en küçük işi olmakla birlikte, eşofmanı ve kukuletasıyla resmedilmiş kentsel bir figürde epey bir tekinsizlik ve öfke duygusu ileten çok daha ilginç bir portre. (Zurbaran İspanyol Barok'unun Engizisyon'un gölgesinde yaşamış ressamı, Bunuel'in de sevdiği ressamlardan biridir.) Gerçi bir sanat mekânı projesi olarak Barok'unu büyük B'li seven Arter'in 'Barok hamle'sindeki belli bir tutarlılığa, kendi kendini gerçekleştiren kehanet tadına da

hakkını vermeli. Tam Gezi direnişi sıraları açılan Mat Colishaw sergisindeki 'Dünyevi Olmayan Zevkler' adlı neo-Barok iş, bir nevi mekanik otomaton, harekete geçtiğinde zararsız görünüşlü pembe Küpidler bir alacakaranlık atmosferinde değnekleriyle acımasızca kuş yuvalarını dövüyor, önleri sıra sıçrayan balıklara sevimsiz şeyler yapıyorlardı. Olacaklar ve olmakta olanlar düşünüldüğünde o sıralar gördüğüm en kehanetvari işti!

Ama belki de eski moda 'insan sıcaklığının' da vakti yeniden gelmiştir, yıldızı yükseliyordur. Quinn'in mermerden dev sakatlanmış beden heykellerini, onlardaki klasik heykel sanatı ihtişamına 'alternatifmiş gibi yapan' ihtişamı görünce aklıma geldi. Geçen ay, Salt'ın son derece karışık sergi yönlendirmeleri, başa çıkılmaz web sayfası labirentleri, 'kurumsal' sergileme fetişizminde yol almayı başardığım bir keresinde Salt Galata'da video sanatçısı Artur Zmijevski'nin 'Göze Göz' işine tesadüf etmiştim. Salt'ın 'bütün kötülüklerin anası Modern'dir' sergilerinden teneffüse çıktığı bir andı. Sakatlanmış bedenlerle sakatlanmamış bedenler arasındaki işbirliği, uyum, ahenk üzerine, 'göze göz' fikrini tepe taklak eden bir işti ve zamanımız üzerine düşünmek için gereken tek hissiyatın Barok olmayabileceğini düşündürüyordu! Böyle de bir şey var.

Murat Morova, 29 Mart'a kadar Galeri Nev'de. Marc Quinn, 27 Nisan'a kadar Arter'de.

Arşivle (Javascript:SetArchive();) Mail Gönder

YAZARIN DİĞER YAZILARI

[Tüm Yazıları Gör](http://www.radikal.com.tr/index/fatih-ozguven) (http://www.radikal.com.tr/index/fatih-ozguven)

'Politik-gotik' (http://www.radikal.com.tr/yazarlar/fatih_ozguven/politik-gotik-1466116)	05.11.2015
Amy! (http://www.radikal.com.tr/yazarlar/fatih_ozguven/amy-1456790)	22.10.2015
Atlanamamış bir eşik (http://www.radikal.com.tr/yazarlar/fatih_ozguven/atlanamamis_bir_esik-1447053)	08.10.2015
İleriki nesiller, gerideki nesiller (http://www.radikal.com.tr/yazarlar/fatih_ozguven/ileriki_nesiller_gerideki_nesiller-1435414)	17.09.2015
Güneşe ve ölüme dair (http://www.radikal.com.tr/yazarlar/fatih_ozguven/gunese_ve_olume_dair-1422461)	27.08.2015
Rosemary'nin vegan bebeği! (http://www.radikal.com.tr/yazarlar/fatih_ozguven/rosemarynin_vegan_bebegi-1414140)	14.08.2015
Uzun uzun bakabilmek (http://www.radikal.com.tr/yazarlar/fatih_ozguven/uzun_uzun_bakabilmek-1405878)	30.07.2015
Kas mı romans mı? (http://www.radikal.com.tr/yazarlar/fatih_ozguven/kas_mi_romans_mi-1398051)	16.07.2015
Hayallerin esintisi (http://www.radikal.com.tr/yazarlar/fatih_ozguven/hayallerin_esintisi-1389387)	02.07.2015
Kuyruklu yıldız: Başar Sabuncu (http://www.radikal.com.tr/yazarlar/fatih_ozguven/kuyruklu_yildiz_basar_sabuncu-1381221)	18.06.2015

(http://www.radikal.com.tr/spor/total-futbol-oks-kaldi-johan-cruyff-oldu-1535492)

Total futbol öksüz kaldı: Johan Cruyff öldü
(http://www.radikal.com.tr/spor/total-futbol-oks-kaldi-johan-cruyff-oldu-1535492)

Hayat (http://www.radikal.com.tr/hayat/)

(http://www.radikal.com.tr/hayat/arda-turan-sevgilisinin-fotograflarini-sildi-1536767)

Arda Turan, sevgilisinin fotoğraflarını sildi
(http://www.radikal.com.tr/hayat/arda-turan-sevgilisinin-fotograflarini-sildi-1536767)

Kültür (http://www.radikal.com.tr/kultur/)

(http://www.radikal.com.tr/kultur/2015te-cimri-olur-ya-olur-1535662)

2015'te 'Cimri' mi olur ya... Olur!
(http://www.radikal.com.tr/kultur/2015te-cimri-olur-ya-olur-1535662)

Sinema (http://www.radikal.com.tr/sinema/)

